

MIŠKRA STRAŽA

GLASILO OBMEJNIH SLOVENCEV

† Knezoškof dr. Mihael Napotnik.

V prvih popoldanskih urah 28. t. m. je izdihnil knezoškof lavantinski dr. Mihael Napotnik svojo blago dušo. Mučna in težka bolezen ga je že dolgo držala priklenjenega na bolniško posteljo in zdaj ji je podlegel v starosti 72 let. Veliki pokojnik je bil sicer zelo konzervativnega mišljenja, vendar se je po svoji izredni energiji, zelo obsežni učenosti in po veliki ljubezni do katoliške Cerkve in njenega poglavarja tekom 32 let svoje odgovorne službe zelo odlikoval. On je bil drugi naslednik velikega slovenskega škofa in domoljubnega pisatelja Antona Martina Slomška.

Blagopokojni cerkveni vladika je bil odličen narodni delavec na polju cerkvenega in tudi drugega slovstva. Njegovo stališče med svetovno vojno je bilo zelo težavno, zato se je v svoji ljubezni do slovenskega ljudstva, iz katerega je izšel — zanj tudi žrtvoval, dasi ni posegal naravnost v narodnostno borbo. Kot cerkveni knez je umel zelo lojalno in neutralno ravnati s katoličani nemške narodnosti. Mnogi so mu njegovo politiko zamerili, on pa je delal neumorno in s samozatajevanjem. Imel je izreden govorniški dar ter bil posebno naklonjen cerkveni umetnosti.

Rojen dne 20. septembra 1850. leta v Tepanju pri Konjicah kot sin kmečkih starišev je pohajal v domačo ljudsko šolo.

Gimnazijo je dovršil v Celju. Bil je odličen dijak. Potem je vstopil v mariborsko bogoslovje. V mašnika je bil posvečen dne 25. julija 1875. Doktorjem bogoslovja je postal na dunajski univerzi. Po kratkem pastirovanju je bil poklican za profesorja cerkvene zgodovine in cerkvenega prava na marib. bogoslovnici; odtam je prišel na Dunaj za ravnatelja v Augustineum (zavod za višjo vzgojo duhovnikov). L. 1878 je bil kot vojni kurat tudi pri okupaciji Bosne in Hercegovine. Za knezoškofa je bil imenovan 27. sept. 1889 in posvečen 27. okt. istega leta. — V dobi svojega plodonošnega škofovanja si je stekel nebroj odlikovanj cerkvenih in posvetnih. V zadnjem času je bil tudi od našega vladarja odlikovan z imenom sv. Save I. razreda. Odlikovanje mu je bilo izročeno že med boleznijo.

Kakor izvemo, se bo vršil pogreb pokojnega cerkvenega kneza v pondeljek dne 3. aprila zjutraj; ob pol 8 uri se blagoslovi truplo v škofijski palači, nakar se prenese v stolno cerkev, kjer se bo pel slovesni requiem, po katerem se bo truplo visokega pokojnika preneslo v slovesnem sprevodu v baziliko Matere Milosti, kjer bo pod glavnim oltarjem pokopan.

R. I. P.

Slovenska inteligenca.

Kakor pri vsakem narodu, tako je tudi pri slovenskem zavzemala inteligenca (= razumništvo, izobraženstvo) važno vodilno vlogo. V narodnokulturnem vstajenju in razvoju ta vloga ni bila baš mala, brezpomembna. Pred vojno je bil slovenski razumnik (inteligent) posebej nositelj idealizma in zagovornik pozitivnega dela za narod in domovino. Ne rečem, da bi bilo mnogo takih, ki so ti dve besedi nosili zgolj na ustih in to še samo takrat, ko so praznih src sedeli pri polnih časih. Vendar je bil slovenski razumnik po večini v vseh časih oni rešilni angelj, ki je podpiral velikodušno (moralno in materijelno) vsako kulturno stremenje. Neposredno pred vojno — eno celo desetletje je bilo med nami Slovenci mnogo idealizma, ki nas je dvigal visoko nad stanjem naše sužnosti. V tisti dobi se je pod vplivom idealizma slovenskega razumništva razvnela mladina in pojavile so se nove sile, nove energije. V to dobo plodnih njiv je padlo zlato zrno, božanska misel jugoslovanske ideje. —

Prišla je vojna in neusmiljeno raztrosila našo inteligenco na vse vetrove — po bojnih poljanah, kjer se je nasrkala vsega drugega kakor idealizma.

Zmučeno in zbito se je vrnilo naše razumništvo z bojnih poljan, da započne znova — že deloma porušeno kulturno delo, da začne z vstvarjanjem nove kulture, novega veka. Toda to je ostalo večalimenj neizpolnjeno stremenje, nekak spomin na lepo prošlost; kajti barbarski način politične borbe z vsemi ostudnimi izrastki je dobil nadmoč nad plemenitostjo. V naši novi državi, posebno pa v biseru Jugoslavije, v naši lepi Sloveniji se je razpasla izrazita brezbriznost, duševna lenoba in mrzlično stremenje za materijelnimi dobički. Ostudni materijalistični nagoni so polomili vse zmožnosti in sedaj pokazujejo v javnosti, v mladini, celo v šolstvu in v vseh slojih ljudstva svoje strupene sadove.

V slovensko razumništvo je zavela izrazita duševna kriza. To kar vidimo in doživljamo bodisi v politiki, v kulturnih institucijah (napravah) v umetnosti, slovstvu, to ni napredek, to je nazadnjaštvo najslabše vrste.

Slovensko razumništvo je bilo pet stoletij neločljivo zvezano z duševnim življenjem slovenskega naroda. Da, še več: Inteligenca je bilo

ono skrivnostno gibalo, ki je ustvarilo nam kulturo, s katero se lahko pred drugimi ponašamo. Vse to, kar tvori naš ponos pa je ustvarjeno v velikih naporih in z velikimi (danes!) nerazumljivimi žrtvami. — Kakor je v srcu našega poštenega ljudstva Bog veliki delilec ljubezni, dobrot in kazni, tako je v srcu istega naroda pojm resnice, pravice, domovine in matere vzvišen nad vsemi pojmi. Narod nam mora biti vrednota nad vrednotami!

Precejšen del slovenske inteligence se je združil v takozvani demokratski stranki. Ta stranka je odigrala — v svoji vlogi kot duševno gibalo slovenskega naroda — zelo žalostno in milo rečeno sramotno vlogo. Z blatinimi, ostudnimi napadi je zasmehovala vrednoto slovenskega naroda, slovenske prvobitne kulture in lepega slovenskega jezika. Zakaj? V zaslepljenosti nekaterih, ki mislijo, da morajo biti bolj srbski kot Srbi sami — (če ga vprašaš, niti ne zna cirilice in srbohrvaščino neusmiljeno slabo lomi!) je samo imenovanje slovenskega naroda že državi in obstoju Jugoslavije nevarno.

Če smo pisali o našem dobrem ljudstvu, da želi kulturno in gospodarsko samoupravo, smo dobili v obraz psovke, med katerimi so izrazi „protidržavni element“, „prekucuh“, „prevraten element“ itd. še mili. V tej svoji zagrizenosti hoče ta stranka celo z nasiljem in s koruptivnimi sredstvi ubiti slovenski narod ne samo po imenu, ampak tudi po kulturi in jeziku. Ta stranka je nadalje kriva, da je s svojo grdo politiko ustvarila plemenski in politični razdor, kakoršen ni obstojal ob preobratu, kakoršen ne obstoji v nobeni kulturni državi. Kje je dragocena dedščina, katero so slovenski inteligenci zapustili najboljši duhovi slovenskega naroda?

Nestvaren političen klerikalec bi tu nehal. Poglejmo v lasten tabor! Pometimo pred svojimi vrati! O jojmene, koliko smeti! Takozvani katoliški inteligent bi moral biti delavec med delavci. Večini: duhovnikom, profesorjem, zdravnikom, odvetnikom, uradnikom manjka doslednosti. Ono, kar učijo, pišejo, priporočajo, za kar se javno potegujejo in borijo — četudi na videz — bi morali tudi sami izpolnjevati, uvaževati, da tako z besedo in vzgledom pritegnejo k sebi vse sloje ljudstva, kateremu je treba vlit v srce živo vero v resničnost onega, kar se oznanjuje. Krščanski izobraženec bodi istiniti kristjan ter se mora vedno zavedati, da dolguje ljudstvu, iz katerega je izšel: s e b e c e l e g a l

Inteligent je dolžen ljudstvu, da ga poučuje, izobrazuje, mu svetuje, pomaga gmotno in moralno. Vsak pa, ki prihaja samo iz častihlepčnosti, dobičkaželjnosti ali pa kot predstavitelj onega, kar so drugi s podrobnim in trudapolnim delom dosegli, ta ni pravi krščanski inteligent, ampak čisto navaden političen klerikalec! (Novi Čas št. 69.) Nadalje manjka naši inteligenci požrtvovalnosti. Dobra stvar zahteva žrtev v času in denarju. Kdor ima, naj da. So izjeme, ali žalibog redke. — Zato kliče danes slovenska severna meja vsej slovenski inteligenci: Več ljubezni, več požrtvovalnosti, več smisla za kulturo in napredek!

Pomagajmo gladujočim bratom Rusom!

Skoro v vsaki številki poročamo o bednem in obupnem stanju bridkoizkušenega bratskega ruskega naroda. Dolžnost vsakega zavednega Slovana je, da brez predsodkov pristopi k velikemu delu ljubezni do bližnjega. Tako se je celokupna akademska mladina na univerzi v Ljubljani združila, da započne velikopotezno akcijo za pomoč gladujočim v Rusiji.

Vsi drugi narodi in države so se že odzvali obupnemu klicu milijonov umirajočih ter so podprli bolj ali manj Nansenovo ali druge humanitarne (človekoljubne) akcije da bi tako rešili vsaj del teh milijonov, ki so obsojeni na strašno smrt lakote.

Sicer so se pa tudi pri nas započele tu in tam posamezne akcije, toda nobena ni zavzela širših dimenzij (obsega) in nobena ni bila izraz celokupnega naroda, ki hoče pomagati gladnim bratom. Zato je izgledalo še vedno, kakor da bi ves narod jugoslovanski pljuval umirajočim bratom v obraz ter jim kričal v besni togoti: Naj rajše pogine 20 milijonov Rusov, kakor da bi mi podpirali sovjete. Proč s predsodki! V nas mora zagoreti čustvo bratske ljubezni, ki ne sme dopustiti umiranja milijonov gladujočih bratov!

Akademska mladina je razumela, da se tukaj ne gre ne za sovjete, ne za politiko ali idejna nasprotstva, temveč, da stojimo tukaj kot ljudje nasproti ljudem, ki vijejo v obupu in v strašnih bolečinah proti nam svoje okostenele roke, ter prosijo onemogli koščka kruha, prosijo pomoči, milosti življenja. Razumela je, da je

tukaj treba izprati ogromni madež, ki nas kaže celemu svetu kot divjo besno zver brez srca, brez čustva, brez zavesti človeka in človečanstva.

In zato je sklicala celokupna akademska mladina konferenco za pomoč gladujočim v Rusiji na tla naše univerze, da na teh neutralnih tleh združi vse prijatelje in sovražnike, vse stranke in vse razrede za veliki humanitarni (človekoljubni) cilj, ki nam ga stavi strašna katastrofa v gladujočih gubernijah Rusije, kjer je izredna suša požgala vso žetev. Spričo takih katastrof ni več sovraštva in ne nasprotstva. Tukaj mora biti vse človeštvo solidarno (edino).

Konferenca se je vršila v nedeljo, dne 19. marca dopoldne v veliki dvorani na univerzi, ki je bila polna. Pozivu so se odzvale skoro vse važnejše korporacije in vsi delegati so se zavedali resnosti in nujnosti započete akcije pod okriljem univerze, ki so se ji tudi priključili z izjemo Soc. stranke Jugoslavije, ki bo pošiljala še zanaprej nabrane zneske potom Amsterdamske internacionale gladujočim v Rusiji. Sicer pa bo tudi ona delovala z vsem močmi, da pomaga skupnemu delovanju in skupnemu nastopu.

Za bazo (podlogo) delovanja se ustvari pripravljalni odbor iz vseh strank in razredov ter iz močnejših organizacij. Kdor se ni dosedaj v njem zastopan, se ga vabi, da se zgleda in prijavi čim prej.

Konferenca je združila tako vse, ki hočejo pomagati v resnici, v enotno močno akcijo za pomoč gladujočim. Zavedati pa se moramo, da je s tem storjen šele prvi korak in da milijoni umirajo, ki so tako dolgo pričakovali pomoči zama. Če hočemo pomagati, moramo takoj na delo. Zavedati pa se moramo tudi, da beraška miloščina ne zadostuje, temveč da treba tukaj pomoči, izdatne pomoči!

Dolžnost vsakega posameznika je, da pomaga v tej akciji po vseh svojih močeh kot človek v imenu humanitarnosti. Kdor pa še noče biti človek, naj bo vsaj Slovan. S tem kliče vsem: Na delo za pomoč gladujočim v Rusiji.

Tu se nam nudi široko polje za udejstvovanje veličastnega nauka ljubezni. Šolska in cerkvena vodstva ter razna društva lahko mnogo store. Res je, da nimamo vsega v izobilju, vendar ne trpimo pomanjkanja v strašni primeri z bednimi brati Rusi! Vsi Jugoslaveni brez razlike strank se naj združijo v akcijo in naj zložijo namesto poročnega darila kraljevemu paru v spomin na poroko bednim ruskim bratom primeren znesek. Na delo vsi!

Orlovska akademija.

V Gornji Radgoni, dne 26. III. 1922.

Včeraj se je vršila pri nas kaj lepa kulturna prireditev: Naši vrli Orli, cvet našega naroda so priredili akademijo z bogatim vspremem. Prireditev sama je bila v režiji ljutomerskega okrožja Orlov, ki je topot pokazalo,

Zanimivosti iz celega sveta.

(Nemški predvojni načrti. — Klerikalec Washington. — Dragocena ura. — Boljševiški spomenik Judežu Iškarijotu. — Boksanje in čudež. — Prve črešnje za reklamo. — Strup kradejo. — Tomaz Edison. — Blagoslov boljševizma.)

Letno poročilo angleškega lista „Daily Mail“ med drugim prinaša mirovne pogoje, ktere bi bila Nemčija stavila, ako bi bila zmaga. 1. Nobenega premirja ne na vodi, ne na suhem, dokler ni zadnji angleški vojak zapustil Francijo in Belgijo in dokler Nemci ne stojijo v Parizu. 2. Aneksija Belgije in obrežja Calaisa. 3. Aneksija pokrajine Briey-Longwy v severno-vzhodni Franciji. 4. Francija mora predati trdnjave Belfort, Toul in Verdun ter ozemlja vzhodno od teh. 5. Povrnitev nemških kolonij. 6. Anglija mora predati vse premogovne postaje in vrniti Gibraltar Španski. 7. Predaja celokupne angleške mornarice. 8. Anglija vrne Egipt in Sueški prekop Turčiji. 9. Evakuacija Grške in vpostavitve kralja Konstantina. 10. Delitev Srbije in Črne gore med Avstrijo in Bolgarijo. 11. Amerika, Anglija in Francija plačajo devet milijard funtov šterlingov vojne odškodnine. 12. Okupacija Francije in Belgije, dokler ni zadoščeno tem pogojem. Okupacijske stroške nosijo aliiranci. Te pogoje je nameraval predlagati grof von Roon, član pruske gosposke zbornice v maju 1918. — Molitev za Zedinjene države V washingtonskih arhivih so našli izvorni spis molitve, ki jo je opravil prvi predsednik U. S. A. George Washington za blagor zedinjenih držav. Molitev se glasi: „Vsemogočni Bog, resno molimo, da držiš Zedinjene države v Tvojem svetem varstvu; da ti nagiblješ srca dr-

kaj zmore tiho, brezšumno in vstrajno delo za prosveto našega poštenega ljudstva. Ta prireditev je sama na sebi pravi trijumf orlovske misli. Pokazala nam je sadove vstrajnega društvenega dela, pa tudi pokazala nove poti in smernice, po katerih nam bo treba v bodoče iti. Velike, nerazumljivo čudne ovire leže pred našo, čilo organizacijo, ovire, ki naličijo nekulturnim žičnim oviram polpozabljenih frontnih položajev. Nič zato! Naj so ovire in teške naj bodo. One nas ravno silijo k delu in vstrajnosti. Brez ovir bi naše delo ne bilo sijajno in tudi ne uspešno.

Akademijo je otvoril vlč. domači g. župnik Anton Kocbek s pozdravom na številne goste in nato je tamburaški zbor pod spretnim vodstvom g. Petra Potočnika zasviral Orlovsko himno, kateri je sledil mešan zbor domačega pevovodje vlč. g. kaplana Ašiča z veličastno in za prireditev velepomembno pesmijo „Slovan na dan!“, ki je na številno občinstvo zelo učinkovala. Po odmoru, med katerim je sviral domači tamburaški zbor, se je predstavljala vsebinsko težka igra „Kjer ljubezen, tam Bog!“ (Grof Lev Tolstoj - Fr. Milčinski). Globoka vsebina igre je zapustila v srcih gledalcev marsikatero zdravo in kleno zrno. Igralci so dobro rešili svoje vloge, le luč je nagajala nekoliko, kar pa je krivda slabega svetilnega materijala. Po igri, ki se je splošno dopadla je br. Dr. Novak, predsednik ljutomerskega okrožja govoril v daljšem govoru o pomenu in cilju orlovske organizacije in sploh prosvetne organizacije, ki sloni na temelju večnoveljavnih krščanskih načel. Njegov govor, prepleten z najrazličnejšimi zabelki je bil zelo zanimiv, vendar za prireditev samo (trajal je pri programu s 14 točkami poldrugo uro!) mnogo predolg. Njegova izvajanja so žela živahno odobravanje. Po govoru so nastopili člani z brnskimi vajami. Miščaste postave naših Orlov so stopile na skromno opremljen in mali društveni oder ter z občudovanjavredno eleganco izvršili svojo nalogo: Dali so proste vaje za brnski zlet. Vsaki vaji je sledilo burno ploskanje od strani občinstva. Izvajanje vaj je bilo precizno in dovršeno. Gledalci, ki so slučajno videli ljubljanske telovadne akademije sedanje sezije potrjujejo, da izvajanje teh lepih vaj ne zaostaja za ljubljanskimi odseki. To je dragoceno priznanje, ki naj bodri naše vrle telovadce k vstrajnemu delu in k spopolnitvi. Prostim vajam članstva je sledil ljubki mešan zbor „Pomlad“ kot nekak uvod k naslednji točki: Nastop Orlic. Tudi Orlice so pokazale močno voljo ter so rešile svojo ne baš lahko nalogo v splošno zadovoljnost. Odkrito pa rečem (pa brez zamere!), da smo pričakovali več uglašenosti v posameznih gibih. Sicer pa je tudi ta točka bila zelo dobro prednašana. Naraščaj pa je nato z brnskimi prostimi vajami zopet znova zadivil naše oko. Poznalo se mu je, da ima dobrega vaditelja, ki gleda na strumno izvrševanje posameznih gibov in tako je prav! Le nič polovičarskega v orlovskem odseku! Zatem je deklamovala mala Mimika Novakova pesem „Pomlad“ zelo otroško-čustveno in ljubko. — Sledil je nastop članov z vaditelj-

žavljanov k delovanju za podložnost vlade in gojenju bratske vzajemnosti ter ljubezni do so-državljanov vseh Zedinjenih držav. In končno te prosimo, da bi ti dopadlo, obdržati nas z resnico in pravico, ljubeznijo in usmiljenjem, kakor tudi z dobrosrčnostjo, človekoljubjem in miroljubjem, ki so bila načela božjega Ustanovitelja naše blagoslovljene vere, kajti brez posnemanja Njegovih zgledov nam ni upati, da bi postali srečen narod. Usliši našo prošnjo, prosimo te, po Kristusu Jezusu, Gospodu našem. Amen.“ — Čitali smo te dni, da hoče ministarstvo ver za „ujedinjeno“ Jugoslavijo sestaviti skupno molitev. Kaj, ko bi si gospodje vzeli za podlago gornjo molitev? Že, toda Washington je bil „klerikalec“, pa še kakšen! — Ura za petindvajset milijonov kron. Augsburgski urar Josip Krist je izgotovil enostavno, toda krasno umetniško izdelano uro, ki je bila izložena na Dunaju. To uro je s koncesijo vred kupil neki Američan za 25 milijonov avstrijskih kron. — V mestu Svijarskem so boljševiki odkrili spomenik iz mavca Judežu Iškarijotu. Pri slavnosti je dejal govornik, da je bil Judež Iškariot saper svetovne revolucije proti buržistu Kristu. Soha predstavlja nagega mladeniča, ki z eno roko preti nebu, z drugo si pa trga vrv z vratu. Presneto so jo pogodili rdeči bratci boljševiki, da so si Judeža Iškarijota izbrali za svojega zaščitnika. Boljšega patrona ne bi mogli najti v nobenem koledarju. Jasno kot beli dan je, da mora ljudstvo izgubiti respekt pred boljševiki, ako postavljajo spomenik nositelju najsrčnejše vloge. — Angleški mornar Mitchell je v vojni — ko je v njegovi neposredni bližini eksplodirala plinska bomba — izgubil vonj in govor. Ker ni bil več sposoben

skimi vajami. Težke po svoji sestavi, izvajane s preciznostjo in moško strumnostjo so nudile lepotežnejemu očesu dovolj užitka. Le tako naprej! — Nato je zopet domači pevski zbor zapel krasno, dnevu primerno skladbo „Ave Maria!“

Po nastopu Orlic z lanskimi prostimi vajami s petjem, ki so se izvedle zelo ljubko, so sledile skupine članstva in naraščaja. Akademijo je zaključila alegorija (živa slika): Poklon ponosnih Orlov, Orlic in Orličev Kralju Aleksandru Karadjordjeviću pred njegovo, z zelenjem ovenčano sliko. Ko se je živa slika pokazala vdrugič, je občinstvo navdušeno intoniralo „Bože prajde“, ki se je odpela pred sliko našega kralja. Če je bil morda slučajno navzoč kak prijatelj fraz o „državopreobratnih čukih“ je mogoče videti in slišati. Seveda gospoda, ki ima polna usta zabavljanja čez organizacijo, kateri je država najvišja svetinja ne gre nalašč na prireditve, ki nosijo le količkaj obeležje ljudske organizacije. Pogledat naj bi prišli, pa bi se prepričali in potem sodili.

K lepo uspeli prireditvi se je zbralo mnogo, nad pričakovanje mnogo občinstva. Dvorana je bila polna. Pogrešali pa smo našo intelgenco, ki je prežeta od strupenih predsodkov in fraz o naši ljudski prosveti. Gospoda! Tudi mi ljubimo svojo domovino tudi mi branimo našo državno mejo proti zunanjam pa tudi prosti zunanjam sovražnikom in zato smo ravno pričakovali, da bodete vsaj toliko lojalni in posetili prireditev čisto kulturnega značaja! Vsa čast pa vsem onim gostom, ki so prišli. Prepričani smo, da oni ne bodo več brez ugovora sprejeli raznih predbacivanj, sumničenj in naltolcevanj od strani naših političnih nasprotnikov! Take prireditve imajo namen, sejati prosveto in kulturo med naše ljudstvo, med ono pošteno ljudstvo, za katerega se nikdo drugi ne zmeni kot davčni eksekutor in slične prikazni. Temu ljudstvu, temu dobremu in poštememu ljudstvu, ki je dalo naši domovini in zgodovini naše domovine toliko velezaslužnih mož smo posvetili vse svoje moči. — Skromna prireditev nam bodi vsem v bodrilo za bodoče delo, ki se naj usmeri po smernici: Za križ, plug in svobodo našo! Vsa čast požrtvovalnim sodelavcem, ki so pripomogli, da se je prireditev tako lepo in sijajno obnesla. Kadar bomo še enkrat prišli pred vas z novoizbranim programom, tkrat pa dobrodošli vsi brez razlike strank! Bog živi!

Tedenske novice

„Sedanjest“, tednik, ki izhaja v Novemestu na Kranjskem — neodvisen pobornik za ljudske pravice je naš uvodnik v štev. 10. „Kaj smo in kaj hočemo?“ ponatisnila na uvodnem mestu ter je s tem pokazala, da je naš solidaren sobojevnik. List ni samo lokalnega pomena, kakor nekateri domnevaajo, ampak priča njegova vsebina, da je namenjen vsem Slovincem. „Sedanjest“ toplo priporočamo našim rodoljubom v naročilo.

za mornarja, podal se je med boksarje, ker le ti se razumejo tudi brez govora s kretnjami. Angleški časopisi poročajo, da je Mitchell te dni priredil v Londonu boksarsko borbo, pri kateri je prejel dva strašna udarca v nos in podbradek. Njegov sekundant hitro priskoči in mu ponudi stekleničico ruma. In tedaj se je zgodil čudež. Komaj se je Mitchell dotaknil čašo z ustnicami, že spregovori: „Ta rum je pa najmanj 15 let star.“ — Tako mu je njegov boksarski tekmeč z dvema udarcema povrnil vonj in govor. Iz tega vidimo, da so udarci včasih tudi dobri. — 150 frankov za 12 črešenj. Te dni so prodali na glavnem pariškem trgu 12 prvih črešenj za 150 frankov. Za nakup so tekmovali trije kupci: nekdo, ki jih je hotel podariti predsedniku republike, nekdo drugi, ki bi jih rad podaril neki ruski plesalki, končno pa jih je dobil trgovec, ki jih je kupil samo zato, da jih je razstval v svojem izložbenem oknu. (150 frankov je pribl. 4500 K.) — Velika tatvina strupa. V neki budimpeštanski lekarni je bilo ukradenega poldrugi kilogram strupa. Čudno je, da so tatovi blagajne niso kar nič dotaknili. Vsled tega vlada v Budimpešti veliko razburjenje, ker je z ukradenim strupom mogoče zastrupiti 100.000 ljudi. — Edison. Dne 11. II. je obhajal slavni Američan Edison petinsedemdesetletnico svojega rojstva. Njegovi starši, skromni štacunarji, so živeli v Port Huronu. Njegov oče je bil Holandec. Njegov prvi in najboljši učitelj pa je bila njegova mati, bivša učiteljica. Svojo kariero je pričel ko raznašalec novin in smotk. Zaslužene novce je skrbno hranil ter si iz prihrankov kupil tiskarsko orodje. Začel je izdajati za potujoče ljudi poseben list. Kadar je kaj utegnil se je

Slovenci na Kosovem. Te dni odpotuje prva skupina primorskih kolonistov na Kosovo ter se naselijo v bližini Prištine.

Smrt najstarejšega človeka. „Temps“ poroča, da je te dni umrl v Parizu George Chamelune, ki je bil najstarejši človek na svetu. Doživel je 134 let.

Povišanje vseh davkov za 100 odstotkov. Finančni odbor je te dni razpravljal o kritju deficita v državnem proračunu. Ker ni mogel iznajti nobenega davka — obdavčeno je namreč že prav vse razen zraka, kar pa še pride — predlaga odbor naj se zvišajo vsi obstoječi davki za 100 odstotkov. Ker je stvar tako najbolj komoda, bo predlog sigurno sprejet. Joj nam, pod tako vladol — Toda, vidimo se pri volitvah!

Bela Kuhn zblaznel. Dunajski listi poročajo, da je znani madžarski boljševiški diktator Bela Kuhn, ki se je zadnje tedne nahajal na Krimu, nenadoma zblaznel. Bil je politični komisar armade in je v navalu blaznosti izdal ukaz, da se ima ustreliti 7000 vojakov. Baje se je ta ukaz deloma res tudi izvršil.

Strašne posledice lakote v Rusiji. V vasi Tahtaly (okrožje Spask v tartarski republiki) je neki kmet pojedel radi lakote truplo svojega sedemletnega otroka. Slučaj je po aktih ugotovljen. Opozarjamo na naš drugi članek današnje številke na 1. strani!

Novi tiskovni zakon določa za obrekovanje najnižjo kazen dvomesečni zapor in 5000 Din globe. Odgovorni uredniki se odpravijo ter bo za vso pisavo, tudi za članke s tujim podpisom, odgovoren faktični urednik. Bravo! Samo treba bo s posebnim predpisom ugotoviti, kaj je „obrekovanje“ kajti pod tem izrazom bodo naši „modernejši“ državotvorci razumeli „vse felé“.

Nove brzojavne pristojbine. S 1. aprilom t. l. se zvišajo tudi brzojavne pristojbine za nojnranji promet. Za vsako besedo je plačati 30 par, dodatek k pristojbini 1 dinar ki se je plačeval dosedaj, odpade, pač pa bo stal vsak brzojavni blanket 20 par.

Nove poštne pristojbine. S 1. aprilom t. l. stopijo v veljavo nove poštne pristojbine za inozemstvo. Za pismo do 20 gramov se plača 2 dinarja, za pismo nad 20 gramov se plača za vsakih 20 gramov še po 1 dinar, za navadne dopisnice 1 dinar, za dopisnice z odgovorom 2 dinarja, povratnico 2 dinarja. Tudi ostale pristojbine kot za poštne pakete in denarne pošiljave se zvišajo.

Bralna društva, pozor! Opaža se, da primanjkuje našim društvom dobrih knjig. Razni „umetniki“ vsiljujejo slabe knjige. Priporočamo vsem novoizšlo knjigo znanega ljudskega pisatelja Josipa Kostanjevca: Krivec (roman). Naroča se pri tiskarni Panonija ali pa pri pisatelju samem Maribor, Cesta ob železnici 6.

pečal s kemijo in se je naučil telegrafirati. Dobil je službo v brzojavnem uradu v Memfis. Leta 1870. je postal inženjer in je ustanovil lastno delavnico, kjer je bilo zaposlenih 300 delavcev. Danes pa je lastnik velikega laboratorija v Mento-Parku z več tisoč delavci. Njegovo premoženje cenijo na več milijonov dolarjev. Edison je danes ponos Američanov. — **S a d o v i b o l j š e v i z m a.** Iz angleškega tednika „Over Seas Daily Mail“ posnemamo sledeči opis, o katerem seveda ne vemo, v koliko je resničen: Pred kratkim je dospelo 137 otrok iz Varšave v London, kamor so jih Angleži pripeljali. Samo sirote so, stariše so jim pomorili bolševiki. So različne starosti, od 2 in pol do 12 let, dečki in deklice, katerim se na obrazih poznajo strah in grozote, ki so jih prestali. Mnogi ne vedo za svoja imena. Povprašani, kako je v Rusiji, jeli so pripovedovati strašne reči, drug za drugim je pravil, kako je videl, ko so mu ubili mater, očeta; brate in sestre so videli mučiti. Desetletni deček je pripovedoval: Banditi-bolševiki so prigmeli v hišo njegovega očeta, frdnega kmeta, in ker se jim ni hotel pridružiti, so ga ubili vpricho otrok, kakor tudi mater; nato so sestri izdrli očesi, njemu pa odrezali roko v zapestju, hišo zažgali in odšli. Sestra je umrla, on, deček pa je pohabljen za celo življenje. — Anglež Sykes, ki je bival 23 let v Petrogradu in je zdaj ubežal, pripoveduje: Na teritoriju 14 gubernij se dogajajo strašni prizori. Nikjer ni videti mahu, ali skorje na drevju. Stradajoči so vse obrezali, zdobili in spekli v zmes, ki naj bi bila kruh. Stare čevlje so zrezali na drobne koščke in si iz teh skuhaajo nekako juho. Ob Volgi umira tisoče mož, žena in otrok.“

D o p i s i.

Gornja Radgona. Orlovska akademija za praznik 25. t. m. je kljub slabemu vremenu izborna uspela. Natančnejše poročilo vsebuje tretji članek današnje številke.

Izobraževalna društva — pozor! — Neka „Umetniška propaganda“ v Ljubljani, ki si je postavila nalogo razširati „šund“-literaturo med slovensko ljudstvo, sedaj pošilja izobraževalnim društvom dve knjigi brezverskega češkega pisatelja J. S. Macharja. Prva nosi naslov „Strup iz Judeje“, — tako namreč imenuje katoliško vero. Za uvod ji je pridejan odlomek nekega govora dotičnega pisatelja, ki na nersramen in ostuden način blati vse, kar je v zvezi s Kristusom in njegovo Cerkvijo. Iz tega uvoda je že jasno razvidno, da imata obe knjigi (druga se imenuje „Konfesije literata“) namen, zastrupljati srca slovenskega ljudstva. Zato tako knjigo, ki blati najdražjo svetinjo našega ljudstva, — brezobzirno nazaj! (Ta izdaja „Umetniške propagande“ bi se lahko mirno imenovala „Strup iz Ljubljane“ in nikakor ne spada v knjižice izobraževalnih društev. Inteligentni pa bi naj knjigo člt al, da bo vedel razsoditi. Uredn.)

Šolsko vodstvo Gornja Radgona izreka tudi tem potom najiskrenejšo zahvalo gospodu Clotarju Bouvier ml., kateri je ob priliki pretrane smrti svoje soproge Elly Bouvier tukajšni šoli izročil znesek 1000 K, kateri se ima na njeno željo uporabiti v prid ubogim viničarskim učencem tukajšne šole. S tem dobrim činom si bo blagopokojnica brezdvomno ohranila najlepši spomin v srcih hvaležne mladine. — V tekočem letu so še darovali v ubožni sklad tukajšne šole gg. Ivan Pavec 100 K, Janez Lančič 64 K in Miško Križanec 40 K, za kar se jim šolsko vodstvo istotako najlepše zahvaljuje. Bog živi posnemovalce!

Radinci. Od več strani se pojavljajo želje, da bi kopališče začelo vsaj toliko z obratom, da bi ljudje iz bližnje okolice se lahko vsaj enkrat v tednu skopali. Zveza je ugodna in in menda ne bo v škodo podjetja, če bi se vodstvo odločilo k takemu koraku.

Sv. Benedikt v Slov. goricah. Ali je to narodnozavedna vzgoja? Tukajšnje šolsko vodstvo daje svojim otrokom šolske zvezke avstrijske izdaje, ki niso mogoče v stari zalogi revne šole, ampak jih je dobiti v trgovini Perko pri Sv. Benediktu. Malo več zavednosti pa bi bilo res potrebno, vzlasti pri vzgoji nežne mladine. Več prihodnjič! — Oče. —

Draginja ali odušstvo? Iz Ljutomera nam pišejo: Da je ubogi delavec v sedanjih časih v slučaju bolezni prepuščen popolnoma usodi: živi ali umri, to je že znano. Saj si pa delavec tudi ne more privoščiti zdravnika tudi v najtežjih slučajih ne. Poslušajte: Pred kratkim je v okolici zbolela neka ženska. Poklicani zdravnik je prišel po noči eno uro daleč, se zamudil približno tri ure in računal 1100 K. — Drug slučaj: V jeseni l. l. je zbolela neka viničarka v bližini Ljutomera. Njen gospodar je pripeljal zdravnika na svojem vozu. Zdravnik se je zamudil vsega skupaj (vožnja v vinograd in nazaj in pregled bolnice) kako uro in pol. In račun? Štirideset dinarjev. Potem pa se zdravi ubogi delavec, ko pa ne smeš pri zdravniku prijeto zaključko pa že stane deset dinarjev. Kdaj bodo vendar že enkrat rešili starostno in bolniško zavarovanje za viničarje in poljske delavce?! (Težka in odgovorna služba zdravnikova ni nikaka trgovina. To, kar daje zdravnik trpečemu sočloveku je zvezano s samozatajevanjem in večkrat z nepoplačljivimi žrtvami. Krivda je le v nazadnjaškem sistemu, ki še do danes ni vzel v delo starostno in bolniško zavarovanje viničarjev in poljskih delavcev. Kaj pa okrajna bolniška blagajna? Ali niso osebe, katere navajate zavezani člani boln. blagajne? Pošljite obširno interpelacijo poslancem Jugosl. kluba in zahtevajte pismen odgovor. Uredn.)

nerazdriljive kavčuk-pete za čevlje.

Ljutomer. V nedeljo, 19. marca se je vršil tukaj številno obiskani viničarski shod. Zastopnik J. S. Z. urednik Sušnik je v poljudnem govoru obrazložil glavne vzroke, radi katerih se nahajajo splošno skoraj vsi stanovi, razen verižnikov in milijonarjev v slabem položaju. Zborovalci so enodušno sprejeli sledeče resolucije: 1. Od naših, od nas voljenih poslancev zahtevamo najodločneje, da storijo svojo poslansko dolžnost, da se viničarsko vprašanje v najkrajšem času reši. 2. Zahtevamo, da stori vlada potrebne ukrepe, da se neznosna draginja, ki tare viničarsko prebivalstvo, olajša. Delavstvo ne zahteva večjih plač, pač pa znižanje cen. Dokler pa se to ne zgodi, pa morajo biti naše plače tako visoke, da delavec lahko pri sedanjih draginjah pošteno živi. 3. Protestiramo najodločneje proti protežiranju nekvalificiranih tujih vinogradniških delavcev, da bi se isti bolje plačevali, kot domači, izurjeni delavci. Potreba tesne viničarske organizacije se kaže vedno bolj in bolj. Zato je sklenila „Zveza viničarjev“, ustanoviti v Ljutomeru pisarno, v kateri bi se reševala vsa pereča viničarska vprašanja. Viničarji ljutomerskega okoliša in sosednjih župnij, združimo se v trdno organizacijo; organizirati moramo slednjo napolpodrto viničarsko bajto, tedaj bomo lahko ustrahovali nikdarsitega kapitalističnega zmaja. V organizaciji je moč, v slogi je zmaga.

Ljutomer. Podporno društvo narodne šole se najiskreneje zahvaljuje za prejete šolske potrebščine v vrednosti 424 K od čistega dohodka zabavnega večera mlinarjev po g. Škrajnarju. Bog plačaj!

Križevci. Na praznik sv. Jožefa dne 19. marca t. l. je priredil naš pevski in tamburaški zbor svoj prvi koncert. Dvorana je bila polna radovednega občinstva. Koncert se je pričel okrog pol 4. ure in je trajal vsled preobširnega programa do 8. ure zvečer. Pavze so bile med posameznimi točkami predolge in to radi prevelikega in nepotrebne govorenja članov pevskega zbora. Točka 9 „Delaj dekle pušelj“ bi se morala prej vsled spremembe par taktov ženskega zbora dobro in zanesljivo naučiti, da bi izostalo nepotrebno presenečenje. Pesmi so se po večini prenaglo peče, vsled česar se ni moglo na dinamiko zadostno paziti, ter prelepi izrazi pesmi niso prišli do pravega učinka. Pač pa se mora pohvalno omeniti, da je izgovarjanje trdih končnic v zboru bilo lepo za slišati, kar po večini primanjkuje drugim povskim zborom. Koncert je pokazal dobro voljo vseh sodelovalcev, katera naj bodri člane zborov za nadaljno ter prelepo izobrazbo na umetnem glasbenem polju.

Cankova. Vsled nepredvidenih zaprek za ureditev poslovnih prostorov se otvori podružnica tovarne za usnje Martinušič in drug 8. aprila t. l.

Pred ogledalom more vsakdo vsaki dan opaziti kako se lepše in mlajše izgleda, ako se uporablja lekarnarja Fellerja že čez 25 let priljubljena in priznana sredstva za lepoto: Fellerova „Elsa“ pomada za lice, Fellerova „Elsa“ Tanochina pomada za rast las (2 lončka ene vrste teh pomad skupaj z poštnino 52 Kr.) Fellerovo „Elsa“-lilijno mlečno milo, najboljšje „milo lepote“ 4 kosi poštnine prosto 98 Kr. Eugen V. Feller, Stubica donja Elsatrg št. 326 Hrvaško. pom

Pravo originalno
Erenyi
„DIANA“
francosko vinsko žganje
se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah.

Mala steklenica	K 18
Srednja „	K 50
Velika „	K 100

Erenyi DIANA
francosko vinsko žganje
je najboljši hišni prijatelj in ne sme manjkati v nobenem gospodinjstvu.

Pazimo se pred ničvrednimi ponarejanji!

Glavno zastopstvo za celo Jugoslavijo:
Jugopharmacija d. d. Diana
oddelek Zagreb. Prilaz 12.

Preprodajalci dobijo velik popust.
Zahtevajte cenik!

(Oblastveno zavarovano!)

Hranilnica in Posojilnica v Radincih r. zadr. z
deluje z uspehom ob meji! neom. z.

JUGOSLOVANSKA UNION-BANKA podružnica Gornja Radgona

Akcijski kapital K 30.000.000.— preje Mariborska eskomptna banka

Rezerve K 16.000.000.—

ustanovljena leta 1872

Sprejema vloge na knjižice in jih obrestuje po 4% (štiri od sto) oziroma po dogovoru in izplačuje dvige na iste brez odpovedi
Kupuje in prodaja valute in devize, ter izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

Centrala: Beograd. Podružnice: Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Velikovec. Ekspozitura: Rogaška Slatina.

Cerkvena pripadnost Prekmurja. (Hübobija ali bedarija.) Popravek. Zavolo napačni informacij smo v članki „Hüdobija ali bedarija“ kakti v odgovori na članek „Cerkvena pripadnost Prekmurja“, ki zagriženo napada prečno duhovništvo, drugoga gospoda mislili, da je pisao, ne pa pravoga; zato obžalujemo, ka smo ga po nedužnom potvarjali s protidržavnim pisanjom i po nepotrebnom pa v preostroj formi spravili v javnost njegove zasebne zadeve! Či je njegovo poštenje pri tom kaj trpelo, ščemo s tem popraviti i ga prosimo odpuščenjel — Pribiti najmre moramo, da nikdar nebi čakali od gospoda, ki je v istini pisao i ki vala odzvuna za spametnoga človeka, da je zmožen kaj takšega napisati. Tembole žalostno, ka je pograbo priliko, kda so časniki ravno razpravljali zadeve drugoga gospoda i se tak skrio za njegov hrbet. To svedoči tudi nenavadna štilizacija članka. Je že prav — se končibar spoznamo tudi po mišljenji, Beltinski Marki. (PS. V pojasnilo izjavljamo, da uredništvo kot tako v tej kritični zadevi ničesar ne preklicuje ter prepuščamo vso repliko našemu g. dopisniku. V ostalem pa sem mnenja, — ker je od priobčitve članka že dokaj Mure steklo — in se niso „Novine“ oglasile: Qui tacet, consentire videtur! Uredn.)

Listnica uredništva.

Mnogo gradiva smo odložili za prihodnjič.

Klobuke

iz dlake, volne, panama, basta in slame v najboljših kakovostih razpošilja na debelo in na drobno po čudovito nizkih cenah veletrgovina in razpošiljalna.

R. STERMECKI, CELJE št. 303 Slovenija.

Zahtevajte ilustrirani cenik. Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar.

Nakup in prodajo

vinogradov, posestev, grajščin itd. pospešuje zelo točno in solidno Zastopstvo Anton Arzenšek-ove posvetovalnice za nakup in prodajo zemljišč v Ljutomeru.

Naročila na: Zastopstvo posredovalnice za nakup in prodajo posestev v Ljutomeru. Osebnost je povprašati v gostilni A. Vaupotič.

Vabilo

na

redni občni zbor

Posojilnice v Gornji Radgoni, registrovane zadruge z neomejno zavezo za 30. (trideseto) upravno leto 1921, ki se vrši v četrtek, dne 13. aprila 1922 ob 1/2 10. uri predpoldne v dvorani Posojilnice.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo nadzorstva.
- 3.) Odobritev računskega zaključka za leto 1921.
- 4.) Razdelitev čistega dobička.
- 5.) Prečitanje revizijskega poročila.
- 6.) Volitev načelnika in enega člana načelstva.
- 7.) Določitev remuneracije članom načelstva in nadzorstva.
- 8.) Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se v smislu pravil (§ 36 zadr. pravil) eno uro pozneje drug občni zbor i. s. na istem mestu in po istem dnevnem redu. Ta občni zbor sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Eden krasnoga glasa, 7 registrovni

harmonijum

in eden la moderni koncertni glasovir

se takoj proda. Poizvedbe v kavarni pri Kroni Murska Sobota, Prekmurje.

Pivovarna Tomaž Götz v Mariboru si dovoljuje naznaniti vsem zalagam in gostilničarjem **upostavitev centralnega skladišča za ljutomerski okraj in Prekmurje v Slatina Radinci,** zaradi olajšanja dobave našega prvovrstnega piva v sodih in steklenicah.

Originalne cene.

Takojšna postrežba.

Proda se

takoj lepo posestvo s gospodarskim poslojem, obstoječe iz 5 oralov njiv in travnikov ter vseh poljskih orodjih in živino za ceno 450.000 K. Vpraša se pri g. Ignacu Schneider Drobnič 13.

Proda se polovica dobroohranjenega

mлина ob Muri

tik Veržeja. Tozadevna pojasnila daje Gospodarska zadruga v Križevcih p. Križevci pri Ljutomeru.

Klobuke

vsake vrste ima v veliki izbiri vedno ceneje kot drugod na prodaj. J. Postružnik, klobučar, Sv. Jurij ob Ščavnici.

Pristopajte k Jugoslovanski Matici!

Diamalt

Pozor, pekarji „DIAMALT“ tvornice Hauser & Sobotka, Dunaj-Stadlau v predvojni kakovosti se dobi zopet pri glavnem zastopstvu za Jugoslavijo **Edvard Dužanec, Zagreb, Skladišče Strossmayerjeva ul. 10.**

Tovarna usnja Martinušić in drug Ljutomer

naznanja sl. občinstvu, da odpre z 8. aprilom t. l. svojo

podružnico v Cankovi

v hiši g. Voglera.

Potruditi se hočemo, da bomo imeli v zalogi vedno vse vrste usnja v obče znane dobre kakovosti lastnega izdelka, kakor tudi vse čevljarske potrebščine po najnižjih dnevnih cenah. Prevzemali bodemo vse vrste surovih kož v delo, kakor za podplate, različne zgornje usnje in boks. Kupovali bodemo vse vrste surovih kož po najboljših dnevnih cenah.

Cene zmerne.

Postrežba solidna.

POSOJILNICA V GORNJI RADGONI

r. zadr. z neom. z.

sprejema hranilne vloge ter jih obrestuje po 4%

Obresti pripisuje brez posebnega naročila koncem decembra h kapitalu;

daje **posojila** na vknjižbo, na poroštvo, menice, tekoče račune, vrednostne papirje, raznovrstne trgovske kredite, akreditive; sprejema od svojih strank kot vloge hranilne knjižice in plačuje za nje terjatve drugih denarnih zavodov; dela prošnje za vknjižbo posojil **brezplačno**; plačuje rentni in invalidni davek sama ter ga ne odteguje vlagateljem; posreduje pri izmenjavi tujih **valut (tujega denarja)**, vnovčuje čeke ter izvršuje vsakovrstna nakazila; daje vsa v denarno stroko spadajoča pojasnila in kreditne informacije brezplačno.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. ure.

Uradni prostori v lastni hiši, glavna cesta št. 14 ob kolodvoru.

Račun čekovnega urada v Ljubljani, št. 10.593.

Telefon št. 3.